

RIIGITEE TUNNUSTELE VASTAVUSE HINDAMISE ARUANNE

**Viljandi vallas Mustla alevikus asuv kohalik tee 7970029 Aia tänav
riigi terviktee (kõrvalmaantee 24222 Ämmuste tee) koosseisus**

Koostaja:

Transpordiameti teevara osakond

Tallinn 2024

1. Sissejuhatus

Viljandi Vallavalitsus esitas oma kirjaga 11.07.2024 nr 4-7/24/1795 taotluse Viljandi maakonnas, Viljandi vallas, Mustla alevikus asuva kohaliku tee 7970029 Aia tänav aluse riigimaa tasuta võõrandamiseks vallale. Aia tänav on Mustla aleviku piirides riigi kõrvalmaantee 2422 Ämmuste tee terviktee koosseisus ja paikneb riigi transpordimaa üksusel katastritunnusega 79703:002:0081. Taotluses palutakse välja mõõta kohaliku tee alune maa ja võõrandada tasuta Viljandi vallale seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks kohalike teede hoiu korraldamisel.

Riigivara võõrandamiseks kohalikule omavalitsusele tuleb vastavalt riigivaraseadusele välja selgitada, kas taotletav vara ei ole riigivara valitsejale vajalik ja kas vara on vajalik kohaliku omavalitsuse üksusele tema seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks.

Taotluses põhjendatakse, et kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1 järgi on omavalitsusüksuse ülesandeks muuhulgas korraldada antud vallas või linnas teede ehitamist ja korrashoidu.

Käesolevas aruandes hinnatakse taotluses käsitletud maaüksusel paikneva tee vastavust riigitee tunnustele, et teha järeldusotsus vara riigile vajalikkuse kohta.

2. Hindamise aluseks olevad riigitee tunnused

Vastavalt ehitusseadustiku paragrahvile 92 ja Transpordiameti riigitee määramise juhendile analüüsitakse vastavust neljale riigitee tunnusele nende koosmõjus:

2.1 Teed võib kasutada igaüks õigusaktides sätestatud piiranguid järgides

Riigiteeks määratud tee peab olema avalikult kasutatav, kuna nii on sätestatud ehitusseadustikus. Avalikult kasutatavat teed võib kasutada igaüks õigusaktides sätestatud piiranguid jälgides. Kui tee asukoht ja liikluskeskkond ei võimalda teekasutajale vaba juurdepääsu ja ohutut liiklemist või kui piirangud teeliiklusele ei ole kehtestatud riigi haldusorgani poolt, ei ole tee avalikult kasutatav riigitee. Tee määramisel riigiteeks prevaleerib riigi avalik huvi kohaliku avaliku huvi või erahuvi üle.

Kui tee avalik kasutamine ei ole tagatud, siis teistele tunnustele vastavust ei hinnata ja teed ei saa määrata riigiteeks.

2.2 Teel on valdavalt asulaväline liikluskord

Asulaväline liikluskord on teel, millele ei ole liiklusmärgiga 571 „Asula“ kehtestatud asulasisest liikluskorda. Linnalist asustusüksust läbival riigitee osal on üldjuhul asulasisene liikluskord, aga ruumilise planeeringu kehtestamisega võib seal ette näha asulavälise liikluskorra.

Tee vastab riigitee tunnusele, kui liikluse analüüs näitab vastavust ühele riigitee liigile:

Põhimaanteele on iseloomulik intensiivne sujuv asulaväline mootorsõidukite liiklus, mis võimaldab teekonna kiiret läbimist reisijate või kaupade ohutul transportimisel riigi eri piirkondadesse või läbi rahvusvahelise piiripunkti.

Tugimaanteele on iseloomulik sõidueesõigusega asulaväline läbiv mootorsõidukite liiklus reisijate või kaupade ohutuks transportimiseks piirkondlike keskuste ja mitmeviisiliste (multimodaalsete) transpordisõlmede vahel.

Kõrvalmaanteele on iseloomulik mootorsõidukite asulavälise liikluse jaotamine või kogumine kohalikest maanteedelt ja muudelt teedelt, et transportida reisijaid- või kaupu piirkonnale tähtsate sihtkohtade vahel.

Liikluse kogumis-ja jaotamisfunktsiooniga teel ei ole riigitee tunnust, kui tee ainukeseks otstarbeks on juurdepääsu tagamine erakinnistutele.

Ühendustee on iseloomulik mootorsõidukite liiklusvoogude kanaliseerimine või ühendamine liiklussõlmedes ja ristmikel või liikluse suunamine ajutisele teele.

Riigi jäätee rajatakse talvel, piisava tugevusega jääoludes, riigiteede liikluse suunamiseks ajutisele teele üle jäätunud veekogu.

Muu riigitee võimaldab omaette liiklemise kergliiklusteel või muul riigile vajalikul teel, mis pole põhimaantee, tugimaantee, kõrvalmaantee ega ühendustee.

Riigi kergliiklusteele on üldjuhul iseloomulik asulaväline liikluskeskkond. Mootorsõidukite liiklusega riigitee ääres jalakäijate, jalgratturite, pisimopeedide, kergliikurite või robotliikurite liiklemine võimaldatakse neile eraldi ettenähtud liiklusruumis, mis on ehituslikult või liikluskorralduslikult sõiduteest eraldatud.

Kergliiklusteel on riigitee tunnused, kui:

- 1) riigiteel fikseeritud liiklusohtrliku koha likvideerimiseks rajatakse kergliiklejatele turvalisem, omaette liikluskeskkond;
- 2) konkreetsele riigiteele kergliiklustee projekteerimismisnormide ja Transpordiameti juhendi „Kergliiklustristu kavandamise juhend“ kohaldamisel tuleb kergliiklejad eraldada mootorsõidukitest ning läheduses pole võimalik kergliiklejate ohutuks liikumiseks kasutada teist olemasolevat avalikult kasutatavat teed.

2.3 Tee ühendab riigile olulisi sihtkohti

Tee vastab riigitee tunnusele, kui ühendusfunktsiooni analüüs näitab vastavust ühele riigitee liigile:

Põhimaantee ühendab pealinna riigi oluliste keskustega, neid omavahel või suundub rahvusvahelisse piiripunkti, on üle-euroopalise transpordivõrgustiku TEN-T tee või rahvusvahelise E-teede võrgu tee Eesti territooriumil.

Tugimaantee ühendab linnu omavahel või on linnast ümbersõidu tee, tagab linnade ning kõrvalmaanteede võrgustiku optimaalse ühenduse teise tugimaanteega või põhimaanteega, suundub asustusüksusse, kus paikneb TEN-T transpordivõrgustiku või riigile oluline transpordisõlm.

Kõrvalmaantee tagab optimaalselt ühendused alevite ja alevike vahel ning nende ühendamise linnaga ja teise riigiteega, moodustab riigi toimepidevuseks vajaliku optimaalse teedevõrgu või suundub riigi transpordisüsteemi sihtkohta:

- 1) transpordisõlme, rongipeatusse, avalikult kasutatavasse lennujaama, kaugliini või maakonnaliini teenindavasse reisisadamasse, välisriigi veesõidukite teenindamise õigusega kaubasadamasse;
- 2) piirikontrollita piiriületuskohta sisepiiril või Eesti -Vene reisijate piiripunkti Saatses;
- 3) muusse riigile ja piirkonnale olulise huviga sihtkohta.

Ühendustee ühendab ühtse liikluskorraldusega lähestikku paiknevaid riigiteid, eelõige ristmike ja liiklussõlmede alal.

Riigi jäätee rajatakse jäätunud veekogule olemasoleva riigitee marsruudi ajutise pikendusena.

Muu riigitee tagab põhimaanteeks, tugimaanteeks, kõrvalmaanteeks või ühendusteeks mitteliigituva tee kaudu riigile vajaliku sihtkoha ühenduse riigiteede võrguga. Muuks riigiteeks liigitatakse ka riigi kergliiklustee.

Riigi sõidutee kõrval paiknev kergliiklustee on riigitee, kui tagab ühenduse:

- 1) bussipeatusega, rongipeatusega, sadamaga, lennujaamaga, piiripunktiga ja seal „pargi ja sõida“ parklaga;
- 2) suubumiseni läheduses paikneva teise avalikult kasutatava teega;
- 3) riikliku huvikohaga;
- 4) rahvusvahelise EuroVelo või üleriigilise jalgrattamarsruudi sihtkohtadega.

2.4 Transpordiamet saab teomanikuna ühtselt korraldada teehoidu ja liikuvust

Tee vastab riigitee tunnusele, kui Transpordiamet teomanikuna saab ühtselt korraldada teehoidu ja kavandada liikuvust kõigi 3 alljärgneva alatunnuse olemasolul:

- 1) Transpordiametil koos korrashoiu ettevõtjaga on võimalik mõistlike teehoiukuludega tagada avalikult kasutatava tee seisundinõuete ühtne täitmine teede võrgustikus, arvestades asukohas kehtivate keskkonnakaitse, muinsuskaitse või ehituslike piirangutega ning tehnovõrkude kaitsevööndite kitsendustega.
- 2) Transpordiamet saab liikleja teekonnal kehtestada ühtse ohutu liikluskorralduse ja võimaldada sujuva liikuvuse erinevate transpordiliikide vahel.
- 3) Transpordiameti teenistujatel, lepingupartneri esindajatel ja korrashoiutehnikal on vaba juurdepääs teerajatistele.

Tee hinnatakse riigitee tunnustele vastavaks **kõigi nelja** tunnuse tuvastamisel. Eeldatav riigitee liik määratakse tunnuste 2.2 ja 2.3 koosmõjus.

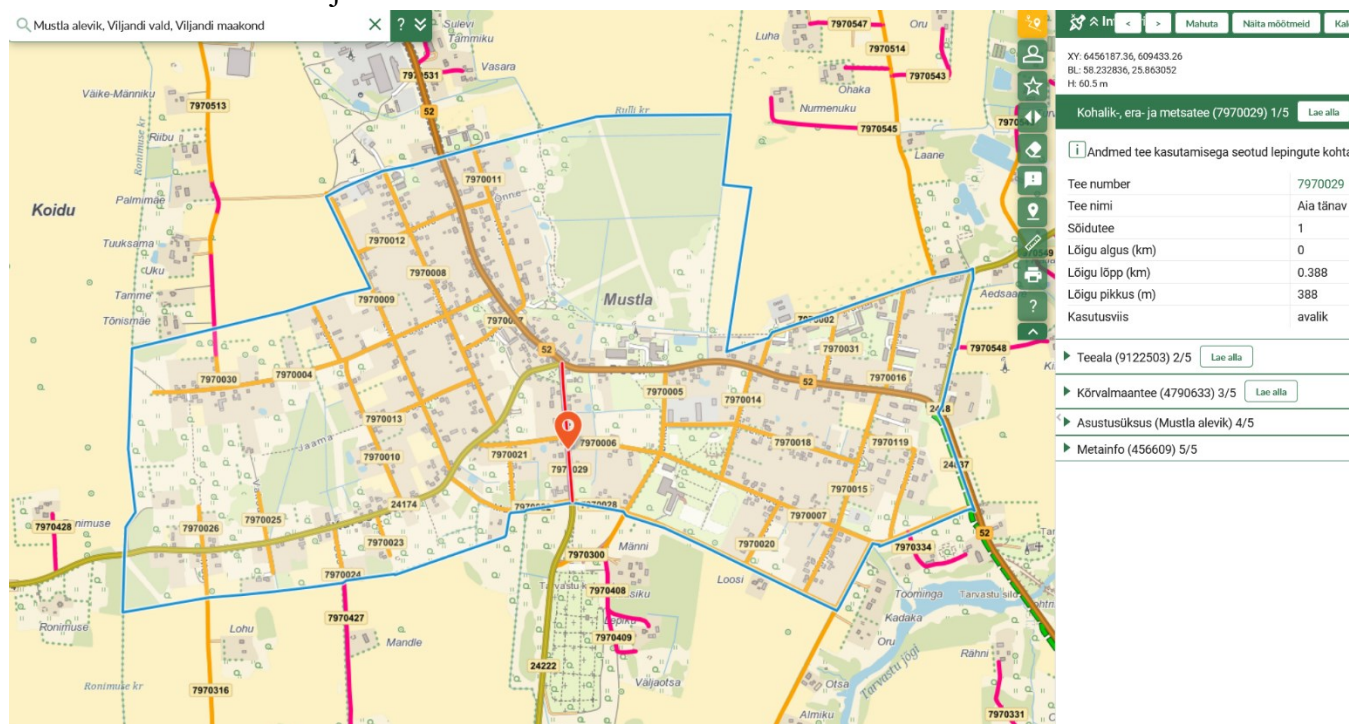
3. 7970029 Aia tänav riigitee tunnuste hindamine

Kohalik tee 7970029 Aia tänav km 0-0,388 (edaspidi *tee*) paikneb riigi transpordimaal Viljandi valla haldusterritooriumil Mustla alevikus. Kinnistu andmed:

- Tartu Maakohtu kinnistusosakonna registriosa number 10624650, katastritunnus 79703:002:0081, pindala 49812 m², sihtotstarve transpordimaa 100%. Riigiomand.

Teega maaüksus on 3,797 km pikkune, millest 0,388 pikkune algusosa teenindab kohalikku teed Aia tänav ja alates aleviku piirist kuni terviktee lõpuni teenindab 3,409 km ulatuses riigi kõrvalmaanteed Ämmuste tee. Teomanike valduste piiriks on Mustla aleviku administratiivpiir.

Tee asukoht on näidatud joonisel 1.

Joonis 1. 7970029 Aia tänav km 0-0,388 (punane märgistatud joon).

Aleviku piir helesinise joonega.

Terviktee alguspunkt, mis on ühtlasi kohaliku tee Aia tänav alguspunktiks, on Mustla alevikus ristmikul tugimaanteega 52 Viljandi-Rõngu tee.

Teeregistri andmetel on tegemist 4,7 meetri laiuse mustkattega sõiduteega. Teele suubuvad kohalikud kõrvaltänavad.

Transpordiameti andmetel on kohalik tee 7970029 Aia tänav on 1997.a. kohaliku omavalitsuse haldusakti alusel kantud kohalike teede nimekirja ja seejärel esitatud andmed kohaliku teena teeregistrisse registreerimiseks. Teeregistri andmestikus on kohalikuks teeks määramise õigusakti numbriks 8, kuupäevaks 15.12.2005. Selle kohaliku tänava korrashoiuks on vald iga-aastaselt saanud riigieelarvest toetusraha. Enne 1997.aastat oli seal riigitee. Nimetatud kohalik tee paikneb senini riigimaal. Teadmata põhjusel pole kohalik omavalitsus varasemalt taotlenud tänava aluse maa munitsipaliseerimist.

Kuna kohalik tee paikneb praegu riigiteega ühisel maaüksusel, tuleb kohalikku teed teenindava maa võõrandamiseks olemasolevast riigi maaüksusest 79703:002:0081 moodustada omaette maaüksus. Sobivaimaks piiri asukohaks on asustusüksuse piir. Piiriettepanek on näidatud joonisel 2.

Joonis 2. Piiriettepanek riigile kuuluva transpordimaa üksuse 79703:002:0081 jagamiseks (kollane joon).

Valla taotluse rahuldamisel antakse munitsipaalmaaks Mustla aleviku piiridesse jääv osa riigi maaüksusest 79703:002:0081.

Hindamine tulemused tunnuste lõikes:

3.1 Teed võib kasutada igaüks õigusaktides sätestatud piiranguid järgides

Tee on määratud avalikult kasutatavaks selle kandmisega valla kohalike teede nimekirja volikogu 15.12.2005 otsusega nr 8. Vastavalt ehitusseadustiku paragrahvile 92 lg 5 on kohalik tee avalikult kasutatud tee, mida võib kasutada igaüks õigusaktides sätestatud piiranguid järgides. Teel ei ole piiranguid või kitsendusi, mis takistaks avalikku kasutamist.

Tee vastab riigitee ja kohaliku tee tunnusele.

3.2 Teel on valdavalt asulaväline liikluskord

Teel on asulasisene kahesuunaline liikluskord, kusjuures liiklusemärgiga 382 „Kiiruspiirangu ala“ on kehtestatud suurim lubatud sõidukiirus 30 km/h tee algusest kuni ristmikuni Tööstuse tänavaga, edasi kuni asula piirini 50 km/h. Sõidutee kõrval on tee alguses 50 m ulatuses ühepoolne kõnnitee. Teel ei ole ühistranspordi peatusi.

Tee paikneb linnalises asulas tihehoonestusalal. Tee teenindab valdavalt kohalikku liiklust ja sellel on kõrvaltäna funktsioon.

Liiklusloenduse andmeid ei ole esitatud. Transpordiameti andmetel oli väljaspool aleviku piiri jätkuval riigiteel (Ämmuste tee) keskmine ööpäevane liiklussagedus 108 autot/ööpäevas, sh sõidautode osakaal 98%, veoautod ja bussid 2%.

Tee ei vasta riigitee tunnusele, kuna teel on asulasisene liikluskord ja prevaleerib kohalik liiklus.

3.3 Tee ühendab riigile olulisi sihtkohti

Tee ei ole TEN-T teedevõrgu ega E-teede võrgustiku osa. Tee ei ühenda see riigile olulisi sihtkohti, Mustla alevik on riigiteede võrguga niigi optimaalselt ühendatud. Tee võimaldab juurdepääsu hoonestatud erakinnistutele alevikus.

Tee ei vasta riigitee ühendusfunktsiooni tunnustele.

3.4 Transpordiamet saab teeomanikuna ühtselt korraldada teehoidu ja liikuvust

Asulasisesel kitsal teel ei saa Transpordiameti partner - teehooldaja talvisel lumetõrjel kasutada asulavälisele (teeäärse hoonestuseta) riigitee liiklusele kohandatud efektiivseid kiirlumesahku, mis paiskavad lume teest eemale.

Kuna Transpordiameti partnerite - hooldefirmade masinapark ja kasutatavad tehnoloogiad on ette nähtud eelkõige asulaväliste teede korrashoiutöödeks, ei saa Transpordiamet asulasises liikluskeskkonnas tänavate hoidu efektiivselt korraldada. Eeldab teehooldajal täiendavalt spetsiifilise masinapargi soetamist.

Kohaliku tee staatus võimaldab kohalikul omavalitsusel korraldada ühtselt teehoidu ja asulasisest liiklust piirkonna tänavatel ja kergliiklusteedel, arendada täna tehnovõrke, parendada liikuvust kohalike elanike ja ettevõtete huvides.

Tee ei vasta Transpordiametis teehoiu ja liikuvuse ühtse korraldamise tunnusele.

4. 7970029 Aia tänav km 0-0,388 riigitee tunnuste hindamise kokkuvõte

Viljandi Vallavalitsus esitas oma kirjaga 11.07.2024 nr 4-7/24/1795 taotluse Viljandi maakonnas, Viljandi vallas, Mustla alevikus asuva kohaliku tee 7970029 Aia tänav aluse riigimaa tasuta võõrandamiseks vallale.

Aia tänav on Mustla aleviku piirides riigi kõrvalmaantee 2422 Ämmuste tee terviktee koosseisus ja paikneb riigi transpordimaa üksusel katastritunnusega 79703:002:0081.

Taotluses põhjendatakse, et kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1 järgi on omavalitsusüksuse ülesandeks muuhulgas korraldada antud vallas või linnas teede ehitamist ja korrashoidu.

Teega maaüksus on 3,797 km pikkune, millest 0,388 pikkune algusosa teenindab kohalikku teed Aia tänav ja alates aleviku piirist kuni terviktee lõpuni teenindab 3,409 km ulatuses riigi kõrvalmaanteed Ämmuste tee. Teeomanike valduste piiriks on Mustla aleviku administratiivpiir.

Riigitee tunnustele vastavuse hindamine tulemused tunnuste lõikes on tabelis 1.

Riigitee tunnus		7970029 Aia tänav km 0-0,388		
		Vastab	Vastab osaliselt	Ei vasta
1	Teed võib kasutada igaüks õigusaktides sätestatud piiranguid järgides	V		
2	Teel on valdavalt asulaväline liikluskord			X
3	Tee ühendab riigile olulisi sihtkohti			X
4	Transpordiamet saab teeomanikuna ühtselt korraldada teehoidu ja liikuvust			X

Tabel 1 7970029 Aia tänav km 0-0,388 riigitee tunnustele vastavuse koondhinnang.

Hindamisaruande kokkuvõttena Mustla alevikus riigimaal paiknev kohalik tee 7970029 Aia tänav km 0-0,388 ei vasta riigitee tunnustele, kuna tee ei ühenda riigile olulisi sihtkohti ning seal ei ole kehtestatud asulavälist liikluskorda. Teel on asulasisene kahesuunaline liikluskord, kusjuures liiklusmargiga 382 „Kiiruspiirangu ala“ on kehtestatud suurim lubatud sõidukiirus 30 km/h ja 50 km/h. Osaliselt on sõidutee kõrval ühepoolne kõnnitee.

Tee paikneb linnalises asulas tihehoonestusalal. Tee teenindab valdavalt kohalikku liiklust ja sellel on kõrvaltänav funktsioon.

Praegu Transpordiameti valduses olev, teed teenindav riigi transpordimaa ei ole vajalik riigitee hoiu korraldamiseks. Kohaliku tee omaniku õiguste ja kohustuste täitmiseks peaks Aia tänav teenindamiseks vajalik maa olema munitsipaalmaa.

Viljandi vallavalitsuse taotluse kohalikkude teed teenindava kinnisasja riigilt tasuta omandamiseks saaks rahuldada eeldusel, et Transpordiameti valduses olevast riigi maaüksusest 79703:002:0081 moodustatakse võõrandamiseks eraldi maaüksus Mustla aleviku piirides.

Kinnisasja tasuta võõrandamine kohalikule omavalitsusele ei põhjusta muudatust riigiteede nimekirjas, mis on kinnitatud ja mida muudetakse majandus- ja taristuministri määrusega nr 72 „Riigiteede liigid ja riigiteede nimekiri“. Seetõttu on Transpordiametil ei ole vaja enne kinnisasjade tasuta võõrandamise otsustamist saada kirjalikku nõusolekut valdkonna eest vastutavalt ministeeriumilt.